

شناسایی شفاف‌های توسعه‌یافتگی آموزش تربیت بدنی در مدارس ایران

معصومه محمدبیگی^۱، شهاب بهرامی^{۲*}، حسین عیدی^۳، کورش ویسی^۴

Received: 17/01/2020

صفحات: ۲۷۹-۳۰۰

دریافت مقاله: ۱۳۹۸/۱۰/۱۷

Accepted: 14/06/2020

پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۰۳/۲۵

چکیده

این پژوهش دارای رویکردی کیفی بوده و از روش نظریه داده‌بنیاد (گراندد تئوری) به عنوان روش تحقیق استفاده شده است. روش گردآوری داده‌ها، مطالعه مبانی نظری و مصاحبه‌های عمیق و باز با ۱۱ نفر از اساتید برجسته حوزه مدیریت ورزشی متخصص در حوزه ورزش مدارس و همچنین مدیران سازمان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش است. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند از نوع معیاری و تا حد اشباع نظری ادامه یافت. روایی این پژوهش توسط مصاحبه شوندگان و سپس اساتید متخصص مورد بررسی قرار گرفت و تأیید شد. پایایی نیز با استفاده از روش مطالعه سایر سی‌فرآیند نتایج ۷۰/۳٪ به دست آمد. برای تحلیل داده‌ها از روش مقایسه مداوم در طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که ۲۷ کد مفهومی و ۵ مقوله اصلی، از مهم‌ترین شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران می‌باشد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پایان جامع علوم انسانی

کلید واژه‌ها: توسعه، آموزش ورزش، مدارس، ایران

۱- دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

۲- استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

Email: bahrami_s@yahoo.com

* نویسنده مسئول:

۳- استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه رازی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

۴- استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی سسندج، کرمانشاه، ایران

مقدمه

امروزه توسعه، مفهومی چند بُعدی است که زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی گسترده-ای دارد. زمانی که از یک جامعه توسعه‌یافته یا توسعه نیافته صحبت می‌شود، منظور جامعه‌ای است که از لحاظ کلیه شاخص‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، انسانی و فرهنگی توسعه یافته باشد. توسعه ورزش ملی بخشی مهم از توسعه اقتصادی-اجتماعی ملی است. رواج ورزش همگانی موجب افزایش نشاط اجتماعی و بهره‌وری ملی شود و ارتقای ورزش قهرمانی موجب زبان‌زد شدن نام ملت‌هاست. از این رو دستاوردها و پیامدهای توسعه‌ی ورزش ملی دایره‌ای گسترده دارد و موجب رونق اقتصادی و شکوفایی اجتماعی می‌شود (Esmaeli, 2013). توسعه تربیت‌بدنی و ورزش زمینه‌ساز تأمین و تربیت نیروی انسانی سالم و تندرست، بخشی از برنامه‌های توسعه ملی به شمار می‌آید. از این‌رو، ورزش نیز باید به عنوان نظام اجتماعی- فرهنگی در زیر مجموعه نظام اصلی کشور دارای برنامه جامع توسعه در راستای اهداف کلان باشد. در این میان آموزش ورزش در مدارس و توسعه آن، مورد توجه سیاست‌های کلان نظام قرار دارد (McCartney, 2013).

در همین راستا تربیت‌بدنی و ورزش جزء لاینفک تعلیم و تربیت و به خصوص در دوره نوجوانی و جوانی نه تنها به عنوان یک درون‌داد در یک سیستم آموزشی مورد توجه اکثر متخصصین تعلیم و تربیت‌بدنی می‌باشد، بلکه به عنوان یکی از عوامل مهم فرایند عملیاتی در ارتقاء سطح کیفی و کمی برون‌داد هر مؤسسه آموزشی است. به همین دلیل است که کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه سرمایه‌گذاری جدی برای تحقق اهداف تربیت‌بدنی در این فرایند کرده و تلاش می‌کنند سطح کارکردها و دستاوردهای آنها را مستمر ارتقاء دهند. ورزش دانش‌آموزی یک بخش ضروری از برنامه رسمی درسی مدارس هستند. آموزش ورزش در مدارس رویکردی کارآمد برای افزایش فعالیت جسمانی دانش‌آموزان از طریق برنامه‌ها، فعالیت‌ها و رویدادهای ورزشی در یک محیط حمایتی با زیرساخت‌ها و امکانات امن و راحت است (Hogan, Anna & Michalis, 2018).

Breuer (2010) بیان می‌کند که هدف از مشارکت ورزشی در مدارس آشنایی دانش‌آموزان با "فرهنگ حرکت" و مسیری برای ورود به سطوح مختلف ورزش است. به اعتقاد برخی از محققان، ورزش دانش‌آموزی پایه و اساس توسعه ورزش در سایر سطوح است و تا زمانی که ورزش مدارس توسعه نیابد توسعه در سایر سطوح سخت، دشوار و مقطعی خواهد بود. (Schulenkorf, 2017)

آموزش و توسعه ورزش را مشتمل بر ساختارها، سیستم‌ها، فرصت‌ها و فرآیندهایی می‌داند که افراد را قادر می‌سازد در ورزش شرکت کنند و عملکرد خود را تا سطح دلخواه ارتقاء دهند. به اعتقاد (Renshaw & Chow, 2017) هدف اولیه از توسعه آموزش ورزش دانش‌آموزی نیز ترویج

مشارکت جمعی در میان دانش‌آموزان است. (Lenmur, 2008) این نکته را خاطر نشان می‌سازد که آثار دانشگاهی نه تنها به نقش ورزش در آغاز، تسهیل و توسعه‌ی اهداف، طرح‌ها و برنامه‌های اجتماعی و اقتصادی نپرداخته، بلکه از ارزیابی مؤثر آنها نیز غفلت کرده است. این در حالی است که نیاز به تدوین و ارزیابی برنامه‌های توسعه ورزش به خوبی در جوامع حاضر حس می‌شود. بنابراین نیاز، با مطالعه فعالیت‌های انجام‌شده در سطح بین‌المللی، سعی در به دست آوردن شاخص‌هایی دقیق جهت اندازه‌گیری توسعه‌یافتگی ورزشی جامعه شد. مرور آثاری همچون طرح انجام شده در استرالیا در خصوص بررسی شاخص‌های اندازه‌گیری تأثیرات اجتماعی و سلامتی برنامه‌های ورزشی و تفریحی بر بومیان این کشور، نشان می‌دهد که برای دستیابی به شاخص‌های مناسب با هر جامعه، باید مطالعاتی منسجم، منطبق با پیشینه فرهنگی و شرایط اقتصادی و اجتماعی همان جامعه انجام شود.

با مرور مبانی نظری و اهداف مندرج در اسناد بالادستی و راهکارهای ارائه شده در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، هدف توسعه ورزش دانش‌آموزی در ایران افزایش علاقه، آگاهی و مشارکت دانش‌آموزان در ساعت تربیت‌بدنی، مسابقات و رویدادهای ورزشی دانش‌آموزی، افزایش حمایت ذی‌نفعان و به خصوص والدین و جامعه از ورزش مدرسه، ارتقاء امکانات و تجهیزات ورزشی مدارس، توانایی جذب منابع مالی و توسعه مسیرهای مشارکت و استعدادیابی در ورزش دانش‌آموزی و در نهایت ارتقا سواد حرکتی و ترویج سبک زندگی سالم و فعال در دانش‌آموزان است. بنابراین با توجه به نتایج تحقیقات، توسعه آموزش ورزش در مدارس "ارائه فرصت‌های ورزشی جذاب، مقرون به صرفه و پایدار با در نظر گرفتن نیازها، انگیزه‌ها و انتظارات متنوع و متغیر دانش‌آموزان صرف‌نظر از سن، علاقه، توانایی و جنسیت به منظور اطمینان از مشارکت در ورزش در یک محیط حمایتی و ایمن برای رسیدن به تجارب مثبت، رضایت‌بخش و ارتقاء عملکرد تا سطح دلخواهشان" می‌باشد (Ha & Lee, 2015). در مبانی نظری توسعه ورزش دو رویکرد پائین به بالا و رویکرد بالا به پائین وجود دارد. در رویکرد پائین به بالا فرض می‌شود که توسعه ورزش باید از پائین‌ترین سطوح ورزش یعنی ورزش مدارس آغاز شود (De Bosscher, 2006).

ضمناً در سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران، توسعه تربیت‌بدنی و ورزش نیز به عنوان زمینه‌ساز تأمین و تربیت نیروی انسانی سالم و تندرست، بخشی از برنامه‌های توسعه ملی به شمار می‌آید و در محورهای فرهنگی این سند نیز به طور غیرمستقیم بر توسعه تربیت‌بدنی و ورزش تأکید شده است که نشان می‌دهد به توسعه ورزش به عنوان یکی از ارکان توسعه فرهنگی نگریسته می‌شود و اساس شکل‌گیری این فرهنگ نیز در مدارس است. به طور کلی، در برنامه‌های اول الی پنجم توسعه نیز توسعه ورزش در کنار توسعه فرهنگی قرار دارد و فعالیت فرهنگی در

نظر گرفته شده است. مثال در ماده ۱۱۷ برنامه چهارم توسعه بر اصلاح ساختار تربیت‌بدنی، ترویج فرهنگ ورزش، توسعه کمی و کیفی دسترسی به ورزش پرورشی یا مدارس تأکید شده است. در برنامه پنج ساله پنجم توسعه (۱۳۹۴-۱۳۸۹) نیز ورزش و تربیت‌بدنی به عنوان یک موضوع فرهنگی در فصل اول (فرهنگ اسلامی- ایرانی) گنجانده شده است و در بند (الف) از ماده ۱۹ فصل دوم آن، افزایش سرانه ورزشی دانش‌آموزان و بهره‌برداری از اماکن ورزشی سازمان تربیت‌بدنی در ساعات بلااستفاده برای ارتقای سلامت جسمانی دانش‌آموزان مورد تأکید قرار گرفته است. در همین برنامه نیز به محورهای شاخص‌هایی مانند توسعه امکانات و تجهیزات ورزشی، نسبت معلمان ورزش و میزان مشارکت دانش‌آموزان در ورزش توجه شده است (Ramazaninejad, 2013). با اینکه پژوهش‌های فراوانی درباره وضعیت ورزش دانش‌آموزی در سطح ملی و مدارس انجام شده است، اما همه آنها بدون بررسی بسترها و شرایط خاص هر مدرسه و ظرفیت‌های بومی و منطقه‌ای، برنامه‌هایی را پیشنهاد کرده‌اند که کمبود امکانات و زیرساخت فضاهای ورزشی، کمبود نیروهای متعهد و متخصص، کمبود منابع مالی، کمبود آموزش و تحقیقات و عدم استفاده صحیح از فناوری از عوامل مهم بازدارنده توسعه ورزش در مدارس کشور می‌باشند؛ با وجود این، بازنگری ساختار و برنامه‌ها، خط‌مشی و عملکرد این درس در مدارس از اولین و مهمترین گام‌هاست. ماهیت و مشکلات ویژه درس تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس موجب شده است که اکثر تحقیقات انجام گرفته در چند دهه اخیر بر مسائل و مشکلات مختلف تربیت‌بدنی و ورزش مدارس با رویکرد نقادانه و جهت‌گیری منفی متمرکز شود. به همین دلیل، تحقیقات بسیار اندکی با رویکرد کلان و استفاده مطلوب از شرایط موجود در زمینه اهداف تربیت‌بدنی مدارس، تحلیل کمیت و کیفیت برنامه‌های موجود، برنامه ریزی درس تربیت‌بدنی و ورزش یا تنظیم محتوای آموزشی مناسب انجام گرفته است. در صورتی که در تحقیق حاضر، برنامه توسعه و محتوای آموزشی با توجه به واقعیات موجود و با رویکرد کلان تدوین شده است.

معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش در حکم یکی از متولیان اصلی ورزش تربیتی و آموزشی در دانش‌آموزان، ماموریت دارد تا درس تربیت‌بدنی را در چارچوب سند تحول بنیادین، برنامه درس ملی و اهداف و سیاست‌های وزارت آموزش و پرورش توسعه دهد. بنابراین ضروری است با استفاده از ظرفیت‌های سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و سایر اسناد بالادستی برنامه و مدل توسعه آموزش ورزش در مدارس ارائه شود تا تحولی اساسی در ورزش دانش‌آموزی ایجاد شود، زیرا کوتاه‌ترین و مفیدترین راه توسعه ورزش کشور سرمایه‌گذاری در ورزش دانش‌آموزی به عنوان پایگاه اولیه توسعه ورزش همگانی و قهرمانی است. لیکن بررسی

پژوهش‌های این حوزه نشان می‌دهد که در خصوص مدل‌سازی در حوزه ورزش در مدارس علی‌رغم اقدامات انجام شده، بیشتر مطالعات به جزئیات سیاست‌ها و بر مشارکت ورزشی متمرکز شده‌اند. در زمینه مدل‌سازی؛ در ایران تحقیقات در زمینه توسعه آموزش ورزش در مدارس نپرداخته‌اند و بیشتر بر ورزش همگانی و قهرمانی متمرکز شده‌اند. در مطالعات خارجی نیز عمدتاً بر توسعه مشارکت متمرکز شده‌اند و کمتر به ابعاد موثر در توسعه آموزش ورزش در مدارس پرداخته‌اند. مطالعات قبلی کمتر جنبه کاربردی و اکتشافی داشته‌اند و همچنین در ارتباط با ورزش دانش-آموزی، هیچ پژوهشی به ارائه عوامل و مدل توسعه آموزش نپرداخته است. این پژوهش در تلاش برای حل این محدودیت‌ها توسط منتقل کردن فرایندهای پویای دخیل در توسعه آموزش ورزش دانش‌آموزی، ذی‌نفعان دخیل، استراتژی‌ها و برنامه‌های توسعه آموزش ورزش دانش‌آموزی، و اثرات اجرای این استراتژی‌ها بر توسعه ورزش در مدارس از طریق ایجاد مسیرهایی برای مشارکت در ورزش است. بنابراین هدف از این پژوهش شناسایی شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران بر اساس نظر صاحب نظران حوزه ورزش دانش‌آموزی است.

پیشینه پژوهشی

به منظور سنجش میزان توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران، باید شاخص‌های آن در ابتدا شناسایی گردند. عوامل و متغیرهای زیادی در پژوهش‌های مختلف به منظور سنجش میزان توسعه‌یافتگی آموزش در مدارس مورد بررسی قرار گرفته است. از جمله تعداد دانش‌آموزان، تعداد کلاس‌های درس، فضاهای آموزشی، تعداد معلمان و نسبت معلم به دانش‌آموز (Arabshahi, 2017). (2019) Ghanbari در تحقیقی با عنوان طراحی الگوی راهبردی توسعه ورزش دانش‌آموزی در مدارس استان خراسان شمالی به این نتیجه رسید که نیروی انسانی، منابع مالی، فضا و تجهیزات، اجرای درس و فوق برنامه تربیت‌بدنی به‌عنوان عوامل علی، عوامل مدیریتی، فرهنگی-اجتماعی، رسانه و فناوری، علمی-ورزشی به‌عنوان شرایط زمینه‌ای و عوامل مالی، سیاسی، اقتصادی و اداری به‌عنوان شرایط مداخله‌گر و در حوزه‌های مختلف (توسعه ساختاری، اقدامات مدیریتی، توسعه نیروی انسانی، توسعه درآمدی، توسعه فضا و تجهیزات، توسعه فرهنگی و توسعه برنامه‌های فوق برنامه) راهبردهای توسعه‌ی ورزش دانش‌آموزی مورد شناسایی قرار گرفت. همچنین یافته‌ها نشان داد که توسعه‌ی ورزش دانش‌آموزی، پیامدهای تربیتی اعتقادی، عبادی و اخلاقی، تربیت اقتصادی و حرفه‌ای، علمی و فناوری، اجتماعی، تربیت زیستی و بدنی، زیبایی‌شناختی و هنری به دنبال خواهد داشت. در نتیجه با توجه به اینکه توسعه نیروی انسانی از استراتژی‌های توسعه ورزش دانش‌آموزی قرار گرفت. (2018) Ghanbari در پژوهش خود با عنوان

آسیب‌شناسی تربیت‌بدنی و ورزش مدارس ابتدایی استان خوزستان به این نتیجه رسید که عوامل فردی، خانواده، جامعه، محیط، مدرسه و معلم تربیت‌بدنی بر گرایش دانش‌آموزان به تربیت‌بدنی در مدرسه تاثیرگذار است. (Bahrami (2019 در پژوهشی با عنوان بررسی عارضه‌یابی ورزش در مدارس مناطق محروم کشور، به این نتیجه رسید که عوامل رهبری، عوامل اهداف، پاداش، مکانیزم‌های مفید، ارتباطات و ساختار به عنوان عارضه‌یابی ورزش در مدارس مناطق محروم کشور شناسایی شدند. (Dostipashakolaei (2018 پژوهشی با عنوان بررسی موانع توسعه ورزش مدارس استان مازندران، به این نتیجه رسید که محیط درونی سازمان ابعاد مدیریتی، انسانی، مالی، امکانات و زیرساخت‌ها و ساختار سیستم آموزش و پرورش به ترتیب در اولویت موانع اثرگذار بر توسعه‌ی ورزش مدارس ابتدایی می‌باشند. از طرف دیگر در محیط بیرونی سازمان ضعف در محیط فرهنگی، عدم استفاده از تکنولوژی، محیط اجتماعی ناسالم، عدم وجود قوانین و رکود محیط اقتصادی به ترتیب در اولویت اثرگذاری هستند. (Hashemi (2014 در پژوهشی با عنوان شناسایی موانع توسعه ورزش‌های پایه در مدارس شهر تهران به این نتیجه رسید که موانع فرهنگی، موانع مالی، موانع ساختاری، موانع زمانی، موانع انگیزشی، موانع جسمانی- روانی و موانع مدیریتی و برنامه‌ریزی، بر رشد و توسعه ورزش‌های پایه در مدارس تأثیر داشته است. (Kaur (2020 در تحقیقی با عنوان شیوه‌های نوآورانه در تربیت‌بدنی و توسعه ورزش در کالج‌های کشور هند به این موضوع اشاره دارد که آموزش مربیان و معلمان یکی از نکات کلیدی در توسعه ورزش و تبیین شیوه‌های نوآورانه در ورزش می‌باشد.

در پژوهشی (Tasangaridou (2017 به مطالعه دیدگاه‌ها و ادراک‌های معلمان دبستان نسبت به چالش‌های اصلی تربیت‌بدنی در مدارس قبرس پرداخت. و به این نتیجه رسیدند که به عقیده شرکت‌کنندگان، باید هدف اصلی تربیت‌بدنی در سال‌های اولیه ایجاد فرصتی برای کودکان برای توسعه روانی، شناختی و مهارت‌های اجتماعی آنان باشد و تربیت‌بدنی باید از موضوع‌های مهم در برنامه درسی مدرسه محسوب شود؛ اما به عقیده آنان، جایگاه تربیت‌بدنی در مدارس تا حد زیادی ضعیف است و به عنوان یک موضوع حاشیه‌ای به آن نگاه می‌شود. همچنین، مربیان چهار سال اول دوران کودکی، با مشکلات، کمبودها و محدودیت‌های مربوط به منابع آموزشی مواجه‌اند و به برنامه‌های توسعه مهارت‌های حرفه‌ای نیاز دارند. (Hills (2015 در پژوهشی با عنوان حمایت از اولویت‌های سلامت عمومی: توصیه‌هایی برای توسعه تربیت‌بدنی و فعالیت‌بدنی در مدارس به این نتیجه رسید که برنامه درسی سنگین مدرسه با تمرکز بر پیشرفت تحصیلی، حمایت نکردن مدیران مدرسه، محدودیت‌های بودجه و نیز منابع و آموزش با کیفیت پایین را از جمله موانع اصلی توسعه

فعالیت‌بدنی در مدارس کشور استرالیا ذکر کردند. همچنین مدیران و معلمان تربیت‌بدنی به طور ویژه باید با ارائه یک برنامه جهت فعالیت‌بدنی در مدارس، نقش خود را در سلامت عمومی جامعه ایفا کنند. عدم توسعه ورزش مدارس ابتدایی راه را برای توسعه‌ی ورزش همگانی و قهرمانی بسته و با بررسی موانع، با هم‌اندیشی کلیه‌ی مسئولین و سیاستگذاران باید سعی در برطرف کردن آن‌ها داشت. با این وجود، تاکنون پژوهشی که به شناسایی شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس پرداخته باشد، مشاهده نگردیده است. از این رو پژوهش حاضر در نظر دارد، به شناسایی شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران بپردازد. بنابراین هدف از انجام پژوهش حاضر، شناسایی شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران می‌باشد.

روش تحقیق

این مطالعه از نوع پژوهش‌های کیفی است. هدف این پژوهش شناسایی شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران است. این کار با انجام پژوهش کیفی از نوع گراندتئوری که شیوه آن اکتشافی است، انجام شد. در این پژوهش از طریق بررسی ادبیات و مصاحبه اکتشافی نسبت به شناسایی شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران از روش برخاسته از داده‌ها و به شیوه گراندتئوری (کدگذاری واحد تحلیل، مقوله‌ها و واحد ثبت) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای انجام مصاحبه میدانی، مشارکت‌کنندگان پژوهش را اساتید برجسته حوزه مدیریت ورزشی متخصص در حوزه ورزش مدارس و همچنین مدیران سازمان تربیت‌بدنی وزارت آموزش و پرورش شامل می‌شوند که این افراد، به صورت هدفمند از نوع معیاری، برای مصاحبه‌های کیفی در موضوع پژوهش انتخاب گردید (۱۲ مصاحبه با ۱۱ نفر و تا حد اشباع نظری ادامه یافت). معیار انتخاب نمونه‌های پژوهش، میزان تخصص در امر ورزش مدارس و میزان درگیری در امر تصمیم‌گیری ورزش مدارس بود. پس از تحلیل ادبیات و برای تکمیل شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران، با ۱۱ نفر از مشارکت‌کنندگان مصاحبه شد تا فهرست شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران تکمیل گردد. با یک نفر از مصاحبه‌شوندگان (مصاحبه شونده نفر اول)، دو بار مصاحبه صورت گرفت چرا که در اولین مصاحبه صورت گرفته، مواردی از نگاه مصاحبه‌شونده جا افتاده بود که سعی شد در مصاحبه مجدد، آن موارد اصلاح گردد. همچنین از مصاحبه هشتم، داده جدیدی به دست نیامد ولی برای اطمینان، تا مصاحبه با نفر یازدهم ادامه پیدا کرد. قبل از انجام دادن مصاحبه و به همراه سؤالات مصاحبه، نامه‌ای با امضای پژوهشگر مبنی بر تعهد اخلاقی در نگهداری مفاد مصاحبه و مشخصات مشارکت‌کنندگان و انتشار نکردن آن ارسال شد. همچنین، با اطلاع مشارکت‌کنندگان تمام مصاحبه‌ها ضبط و برای

استخراج نکات کلیدی بررسی شد. پس از اعلام موافقت، مصاحبه‌ها با محوریت تلقی، برداشت و شاخص‌های مورد نظر برای شناسایی شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران و مهمترین شاخص‌ها، برگزار شد. در مصاحبه‌های انجام شده پاسخگویان به سوال مورد نظر در مورد ارائه مؤلفه یا شاخص جدید و یا تایید مؤلفه‌ها و شاخص‌های گردآوری شده ابراز نظر کردند.

مراحل کدگذاری در گراندتئوری شامل:

۱. گام اول: کدگذاری باز
 ۲. گام دوم: کدگذاری محوری
 ۳. گام سوم: کدگذاری انتخابی
- گام اول: کدگذاری باز

این مرحله از روش نظریه‌ی داده‌بنیاد بلافاصله بعد از اولین مصاحبه انجام می‌شود. به عبارت دیگر، محقق پس از هر مصاحبه شروع به پیدا کردن مفاهیم و انتخاب برچسب‌های مناسب برای آن‌ها و ترکیب مفاهیم مرتبط می‌کند. مراحل کدگذاری باز عبارت است از: تحلیل و کدگذاری و جدول کدگذاری باز.

گام دوم: کدگذاری محوری

مرحله دوم کدگذاری که به آن کدگذاری محوری گفته می‌شود، پژوهشگر یکی از طبقه‌ها را به عنوان طبقه‌ی محوری انتخاب کرده و آن را تحت عنوان پدیده محوری در مرکز فرایند مورد کاوش قرار داده و ارتباط سایر طبقه‌ها را با آن مشخص می‌کند. ارتباط سایر طبقه‌ها با طبقه‌ی محوری در پنج عنوان می‌تواند تحقق داشته باشد (شکل ۱) (Corbin, 2008).

شکل ۱. مدل پارادایمی کدگذاری محوری (Bazargan, 2018).

گام سوم: کدگذاری انتخابی (گزینشی).

روایی و پایایی داده‌ها (قابلیت اعتماد تحقیق)

روایی پاسخ به این سؤال است که آیا چیزی که پژوهشگر در حال مشاهده و بررسی آن است، همان چیزی است که او در حال سنجیدن و اندازه‌گیری آن است؟ در این پژوهش برای بررسی روایی، یافته‌های پژوهش را برای مشارکت‌کنندگان ارائه و متن نظریه توسط آن‌ها مطالعه و دیدگاه‌های آن‌ها اعمال شده است. در پایان، این پژوهش توسط اساتید مورد مطالعه و بازبینی قرار گرفته و مواردی جهت اصلاح یا تغییر نظریه‌ی نهایی بیان شده است. پایایی به گستره‌ی تکرارپذیری یافته‌های پژوهش اشاره دارد. یکی از راه‌های نشان دادن پایایی، مطالعه حسابرسی فرآیند آن است. یافته‌های آن، زمانی قابل حسابرسی هستند که محقق دیگر بتواند مسیر تصمیم به کار رفته توسط محقق در طول مصاحبه را نشان دهد. بنابراین محقق پایایی داده‌ها را از طریق نشان دادن مسیر تصمیمات خود و همچنین قرار دادن تمامی داده‌های خام، تحلیل شده، کدها، مقوله‌ها، فرآیند مطالعه، اهداف اولیه و سؤال‌ها در اختیار اساتید راهنما و مشاور قرار داد و با حسابرسی دقیق صاحب‌نظران، درستی تمام گام‌های تحقیق مورد تأیید قرار گرفت. علاوه بر این در تحقیق کنونی از روش توافق درون‌موضوعی برای محاسبه پایایی مصاحبه‌های انجام گرفته استفاده شده است. برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون‌موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک دانشجوی مقطع دکتری مدیریت ورزشی درخواست شد تا به عنوان همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش مشارکت کند؛ آموزش‌ها و تکنیک‌های لازم جهت کدگذاری مصاحبه‌ها به ایشان انتقال داده شد. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در نظر دو نفر هم مشابه هستند با عنوان «توافق» و کدهای غیر مشابه با عنوان «عدم توافق» مشخص می‌شوند. سپس محقق به

همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی که به عنوان شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود با استفاده از فرمول زیر محاسبه شد:

$$\text{درصد توافق} = \frac{\text{تعداد توافقات} * 100}{\text{تعداد کل کدها}}$$

نتایج حاصل این کدگذاری در جدول ۱ گزارش شده است.

جدول ۱. نتایج بررسی پایایی دو کدگذار

ردیف	عنوان مصاحبه	تعداد کل داده‌ها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی بازآزمون (درصد)
۱	اول	۱۱۰	۴۱	۲۵	۷۴/۵٪
۲	چهارم	۸۹	۳۲	۱۹	۷۱/۹٪
۳	یازدهم	۷۷	۲۴	۱۳	۶۲/۳٪
	کل	۲۷۶	۹۷	۵۷	۷۰/۳٪

همانطور که جدول شماره ۱ نشان می‌دهد، تعداد کل کدهای ثبت شده توسط هر دو نفر (محقق و فرد همکاری کننده) برابر ۲۷۶، تعداد کل توافقات بین این کدها ۹۷، و تعداد کل عدم توافقات بین این کدها ۵۷ می‌باشد. پایایی بین دو کدگذار با استفاده از فرمول ذکر شده ۷۰/۳٪ است که از ۶۰٪ بالاتر بوده بنابراین قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید است.

یافته‌ها

تحلیل وضعیت جمعیت‌شناختی

جدول ۲. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش

جنسیت		گروه‌های نمونه			سابقه شغلی		
مرد	زن	مدیر تربیت- بدنی	استاد دانشگاه	بیشتر از ۱۰ سال	۶- ۱۰ سال	کمتر از ۵ سال	فراوانی درصد
۹	۲	۵	۶	۶	۴	۱	
۸۱/۸	۱۸/۲	۴۵/۵	۵۴/۵	۵۴/۵	۳۶/۴	۹/۱	

نتایج بخش توصیفی مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پژوهش نشان داد که ۹/۱ درصد کمتر از ۵ سال، ۳۶/۴ درصد ۶ تا ۱۰ سال و ۵۴/۵ درصد بیشتر از ۱۰ سال سابقه داشتند. همچنین مشخص شد که ۵۴/۵ درصد استاد دانشگاه و ۴۵/۵ درصد مدیر ادارات تربیت‌بدنی آموزش و پرورش کشور بودند. نهایتاً مشخص شد که ۱۸/۲ درصد زن و ۸۱/۸ درصد مرد بودند.

گام اول: کدگذاری باز

الف) کدگذاری اولیه یک نمونه از مصاحبه‌ها

در ادامه به دلیل محدودیت انتشار و تعداد صفحه، فقط متن یک مصاحبه (هر چند لازم به ذکر است که متن مصاحبه‌ای که در اینجا آورده شده است، فقط قسمتی از مصاحبه بوده است)، نحوه کدگذاری باز آن‌ها، طبقات محوری و مدل را به ترتیب و تفصیل به معرض نمایش گذاشته شده است.

جدول ۳. نمونه‌ای از کدگذاری اولیه مصاحبه‌ها (مصاحبه سوم)

کدهای اولیه	شواهد گفتاری
امکانات ورزشی	فاکتورها و شاخص‌های بسیاری برای سنجش میزان توسعه‌یافتگی ورزش مدارس وجود دارد. یکی از این شاخص‌ها که خیلی مهم می‌باشد، امکانات ورزشی است.
زمین‌های ورزشی	از جمله این امکانات، تعداد زمین‌های ورزشی در مدارس است. همانگونه که می‌دانید، بسیاری از مدارس و به خصوص مدارس غیرانتفاعی، در منازل مسکونی برگزار می‌شود که این منازل، حیاط بزرگی ندارند بنابراین نمی‌توانند کلاس‌های ورزشی خود را در آنجا برگزار کنند
حیاط ورزشی	بنابراین داشتن حیاط ورزشی از اهمیت بسیاری برخوردار می‌باشد.
توپ	از سوی دیگر، برای برگزاری کلاس‌های ورزشی، به امکانات دیگری نیز نیاز می‌باشد. از جمله
راکت	توپ، راکت، خط‌کشی زمین‌ها، سالن‌های ورزشی سرپوشیده برای ایام سرد یا گرم سال.
خط‌کشی زمین‌ها	
سالن‌های ورزشی سرپوشیده	
معلمان ورزش	اما نقش معلمان ورزش، غیرقابل کتمان است. معلمان ورزشی که از تخصص و دانش کافی برخوردار باشند، می‌توانند دانش‌آموزان را به سمت و سوی مناسبی سوق دهند.
تخصص و دانش معلمان ورزش	
انگیزه و شور و شوق معلمان ورزش	همچنین معلمان ورزش باید از انگیزه و شور و شوق زیادی برای حضور در کلاس‌های ورزشی برخوردار باشند.
مدارک مربیگری	از نشانه‌های معلم با دانش و تخصص، داشتن مدارک مربیگری در رشته‌های ورزشی و با درجات بالا می‌باشد.
درجات مدارک مربیگری	
کلاس‌های مربیگری	معلمان ورزش باید دانش خود را به روز کنند که این امر از طریق شرکت در کلاس‌های مربیگری و همچنین حضور کلاس‌های ضمن خدمت میسر می‌گردد.
کلاس‌های ضمن خدمت	
حضور دانش‌آموزان در تیم‌های ورزشی	اما از نشانه‌های دیگر توسعه ورزش در مدارس، بررسی خروجی‌های کلاس‌های ورزشی است. یکی از این خروجی‌ها، حضور دانش‌آموزان در تیم‌های ورزشی در مدارس و شرکت در مسابقات ورزشی می‌باشد.
شرکت در مسابقات ورزشی	
بودجه	پشتوانه‌های ورزش مدارس بحث بودجه است. تا زمانی که مشکلات مالی در تأمین امکانات ورزشی وجود داشته باشد، رسیدن به اهداف آموزشی ممکن نیست.
کانون‌های ورزشی	از طرف دیگر، وجود کانون‌های ورزشی نیز از اهمیت بسیاری برخوردار می‌باشد. حضور فعال دانش‌آموزان در این کانون‌ها می‌تواند نشانه توسعه ورزش مدارس باشد.

ب) کدگذاری ثانویه و شکل‌دهی مقولات (ادامه گراند تئوری): در مرحله بعد، چند کد مفهومی تبدیل به یک مقوله می‌شود. در جداول زیر قسمت کوچکی از نتایج کدگذاری باز بر اساس کدهای مفهومی و مقولات آورده شده است.

جدول ۴. کدگذاری ثانویه و شکل‌دهی مقولات

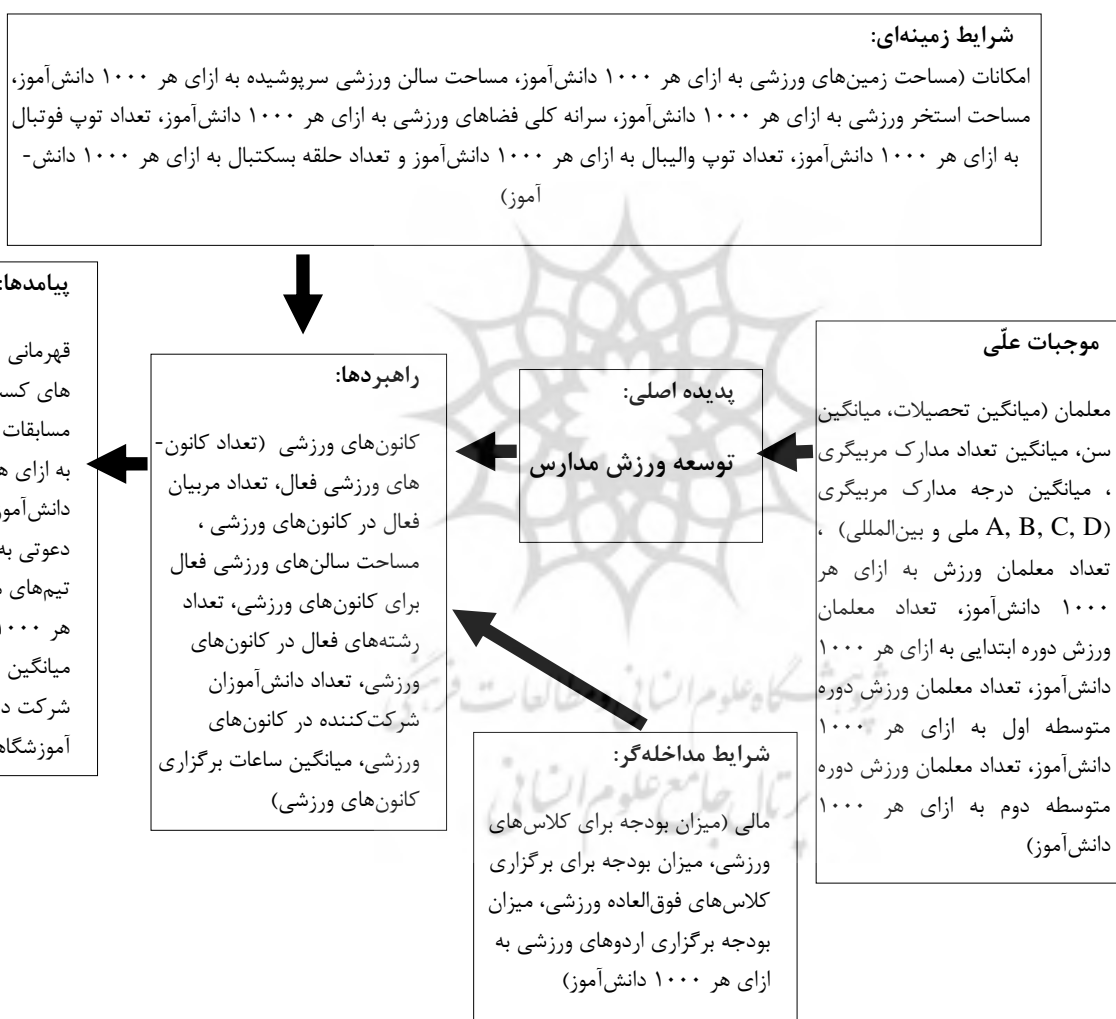
مقوله‌ها	ویژگی‌های استخراج شده از گزاره‌های کلامی (مفاهیم)
	مساحت زمین‌های ورزشی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	مساحت سالن ورزشی سرپوشیده به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	مساحت استخر ورزشی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
امکانات ورزشی	سرانه کلی فضاهای ورزشی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	تعداد توپ فوتبال به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	تعداد توپ والیبال به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	تعداد حلقه بسکتبال به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	میانگین تحصیلات
	میانگین سن
	میانگین تعداد مدارک مربیگری
معلم ورزش	میانگین درجه مدارک مربیگری (A, B, C, D ملی و بین‌المللی)
	تعداد معلمان ورزش به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	تعداد معلمان ورزش دوره ابتدایی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	تعداد معلمان ورزش دوره متوسطه اول به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	تعداد معلمان ورزش دوره متوسطه دوم به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	میزان بودجه برای کلاس‌های ورزشی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
مالی	میزان بودجه برای برگزاری کلاس‌های فوق‌العاده ورزشی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	میزان بودجه برگزاری اردوهای ورزشی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	تعداد مدال‌های کسب شده در مسابقات آموزشگاهی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
قهرمانی	تعداد دعوتی به اردوهای تیم‌های ملی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	میانگین تعداد دفعات شرکت در مسابقات آموزشگاهی
	تعداد کانون‌های ورزشی فعال به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	تعداد مربیان فعال در کانون‌های ورزشی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
کانون‌های ورزشی	مساحت سالن‌های ورزشی فعال برای کانون‌های ورزشی به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز
	تعداد رشته‌های فعال در کانون‌های ورزشی
	تعداد دانش‌آموزان شرکت‌کننده در کانون‌های ورزشی
	میانگین ساعات برگزاری کانون‌های ورزشی

نهایتاً ۲۷ کد مفهومی و ۵ مقوله اصلی استخراج شد.

گام دوم: کدگذاری محوری

بر اساس نظریه‌ی (Straos 2008)، از مدل پارادیمی (شکل ۱) استفاده شد.

مدل مفهومی شاخص‌های توسعه یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران در شکل ۲ نشان داده شده است:

شکل ۲. مدل مفهومی شاخص‌های توسعه یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران

گام سوم: کدگذاری انتخابی

در این مرحله، روابط بین مقولات (کدهای محوری) مستخرج در مرحله قبلی مشخص گردید که تأیید انجام این مرحله می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس در کلیه سنین و مقاطع تحصیلی یک موضوع بسیار جدی و مهم برای ورزش کشور است. مسئولین وزارت آموزش و پرورش به خوبی خطوط اصلی را در این باره باید ترسیم کنند. در ورزش دانش‌آموزی باید واقع‌نگر بود و نباید دیدی همراه با افراط یا تفریط داشته باشیم بلکه باید به یک نگاه توسعه‌گرایانه رسید. پژوهش حاضر با هدف شناسایی شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران انجام گرفته است. در این پژوهش نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ۲۷ کد مفهومی و ۵ مقوله اصلی مربوط به شاخص‌های توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران وجود دارد. شرایط علی در پژوهش شامل مواردی است که به طور مستقیم بر شناسایی دلایل وقوع توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران تأثیر می‌گذارد یا این عوامل به گونه‌ای ایجادکننده و توسعه‌دهنده پدیده هستند. در این پژوهش دو مقوله ویژگی‌های معلمان و تعداد معلمان ورزش به ازای هر ۱۰۰۰ دانش‌آموز هستند که می‌تواند بر توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران تأثیر می‌گذارد. (2019) Ghanbari در تحقیق خود با عنوان طراحی الگوی راهبردی توسعه ورزش دانش‌آموزی در مدارس استان خراسان شمالی به این نتیجه رسید که نیروی انسانی به‌عنوان عوامل علی می‌باشد که با یافته‌های این تحقیق همخوان می‌باشد. (2014) Hashemi در تحقیق خود به این نکته اشاره دارد که آموزش معلمان در توسعه ورزش‌های پایه در مدارس به عنوان یک راهکار مناسب برگزید که با یافته‌های این تحقیق همخوان می‌باشد. (2019) Ghanbari در پژوهش خود با عنوان آسیب-شناسی تربیت‌بدنی و ورزش مدارس ابتدایی استان خوزستان به این نتیجه رسید که عوامل فردی، خانواده، جامعه، محیط، مدرسه و معلم تربیت‌بدنی بر گرایش دانش‌آموزان به تربیت‌بدنی در مدرسه تأثیر گذار است. (2020) Kaur در تحقیقی با عنوان شیوه‌های نوآورانه در تربیت‌بدنی و توسعه ورزش در کالج‌های کشور هند به این موضوع اشاره دارد که آموزش مربیان و معلمان یکی از نکات کلیدی در توسعه ورزش و تبیین شیوه‌های نوآورانه در ورزش می‌باشد که با یافته‌های این تحقیق همخوان می‌باشد. در این پژوهش شرایط زمینه‌ای بیانگر مجموعه خاصی از ویژگی‌های مربوط به پدیده است که به شکل عمومی به مکان رویدادها و وقایع مربوطه اشاره دارد. ویژگی‌های

زمینه‌ای شامل عواملی می‌شوند که بدون آنها تحقق دلایل وقوع توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران امکان‌پذیر نیست و زمینه، شرایط خاصی را، که در آن راهبردها برای اداره، کنترل و پاسخ به پدیده صورت می‌گیرد، فراهم می‌کنند. این شرایط را مجموعه‌ای از مفاهیم، مقوله‌ها و متغیرهای زمینه‌ای تشکیل می‌دهند. در این پژوهش امکانات، از عوامل اصلی زمینه‌ای می‌باشد که (Dostipashakolaei 2018) در پژوهشی با عنوان بررسی موانع توسعه ورزش مدارس استان مازندران، به این نتیجه رسید که محیط درونی سازمان ابعاد مدیریتی، انسانی، مالی، امکانات و زیرساخت‌ها و ساختار سیستم آموزش و پرورش به ترتیب در اولویت موانع اثرگذار بر توسعه‌ی ورزش مدارس ابتدایی می‌باشند. از طرف دیگر در محیط بیرونی سازمان ضعف در محیط فرهنگی، عدم استفاده از تکنولوژی، محیط اجتماعی ناسالم، عدم وجود قوانین و رکود محیط اقتصادی به ترتیب در اولویت اثرگذاری هستند. در پژوهشی (Hashemi 2014) با عنوان شناسایی موانع توسعه ورزش‌های پایه در مدارس شهر تهران به این نتیجه رسید که موانع فرهنگی، موانع مالی، موانع ساختاری، موانع زمانی، موانع انگیزشی، موانع جسمانی- روانی و موانع مدیریتی و برنامه‌ریزی، بر رشد و توسعه ورزش‌های پایه در مدارس تأثیر داشته است. که با یافته‌های این تحقیق همخوان می‌باشد.

در این پژوهش پدیده مد نظر باید محوریت داشته باشد، یعنی همه مقوله‌های اصلی دیگر بتوانند به آن ربط داده شوند و به تکرار در داده‌ها ظاهر شود. به این معنا که در همه یا تقریباً همه موارد، نشانه‌هایی وجود دارند که به آن مفهوم اشاره می‌کنند. پدیده محوری، به ایده یا پدیده‌ای اطلاق می‌شود که اساس و محور فرایندی است که تمام مقوله‌های اصلی دیگر به آن ربط داده می‌شود. مقوله محوری حاصل از شرایط علی، توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران در نظر گرفته شده است. (Niu 2017) در پژوهشی دریافت که عوامل موثر بر توسعه آموزش‌های ورزشی در کالج‌ها و دانشگاه‌ها عبارتند از: سیستم مواد آموزشی ورزشی عقب مانده است؛ کیفیت آموزش معلمان باید بهبود یابد؛ فقدان مفهوم نوآوری در تدریس ورزش؛ پیکربندی امکانات ورزشی باید کامل باشد؛ سیستم ارزیابی تدریس منطقی نیست و استراتژی توسعه مربوطه را پیشنهاد می‌کند. پژوهشگر با توجه به مجموعه مفاهیمی که از لابه‌لای مصاحبه‌ها و کدهای نهایی استخراج شده، مقوله فرعی را کانون‌های ورزشی نامگذاری کرده است. این واژه‌ها ارزش قلب مفهوم توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران بوده است. (Ghanbari 2019) در تحقیقی با عنوان طراحی الگوی راهبردی توسعه ورزش دانش‌آموزی در مدارس استان خراسان شمالی به این نتیجه رسید که تجهیزات، اجرای درس و توسعه برنامه‌های فوق‌برنامه به عنوان عوامل راهبردی می‌باشند. (2019)

Ghanbari در پژوهش خود با عنوان آسیب‌شناسی تربیت‌بدنی و ورزش مدارس ابتدایی استان خوزستان به این نتیجه رسید که عوامل جامعه، محیط و مدرسه بر گرایش دانش‌آموزان به تربیت بدنی در مدرسه تاثیر گذار است. و با یافته‌های این تحقیق همخوان می‌باشد. همچنین این عوامل در این تحقیق کانون‌های ورزشی نام گذاری شد.

بخش آخر مدل توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران شامل پیامدهای قهرمانی است. با توجه به کدگذاری باز، مفاهیم مربوط به پیامدهای مدل استخراج شده اند، سپس با توجه به حرکت رفت و برگشت میان تم‌ها و مفاهیم، مقوله‌های اصلی استخراج و نامگذاری شده اند. عدم توسعه ورزش مدارس، ابتدایی‌ترین راه را برای توسعه‌ی ورزش همگانی و قهرمانی بسته و با بررسی موانع، با هم‌اندیشی کلیه‌ی مسئولین و سیاستگذاران باید سعی در برطرف کردن آنها داشت. ورزش در مدارس می‌تواند زمینه‌ساز حضور دانش‌آموزان در رویدادهای ورزشی قهرمانی (حرفه‌ای) باشد. بسیاری از ورزشکاران حرفه‌ای حاضر در کشور، در زمان کودکی، در مسابقات ورزشی مدارس شرکت می‌کردند. بنابراین این شاخص به عنوان یک شاخص مهم می‌تواند مطرح گردد. یکی از نقاط ضعف شناسایی شده در پژوهش (Farahani 2016) (تدوین راهبردهای توسعه ورزش قهرمانی ایران)، عدم توجه به ورزش مدارس به عنوان یکی از مهمترین زیرساخت‌های ورزش قهرمانی عنوان شده است. بنابراین توجه به ورزش مدارس از این حیث که مقدمه‌ای برای حضور دانش‌آموزان در ورزش قهرمانی و حرفه‌ای می‌باشد از اهمیت بسیاری برخوردار می‌باشد. در این قسمت نیز هر یک از شاخص‌های مؤلفه‌ی قهرمانی به صورت کاملاً مشخص آورده شده است که راهنمای مناسبی برای سنجش توسعه‌یافتگی ورزش مدارس می‌باشد.

همچنین مشخص گردید که شاخص مسائل مالی نیز از شاخص‌های توسعه‌یافتگی ورزش مدارس ایران می‌باشد. مسئله مالی به عنوان یکی از موانع توسعه ورزش مدارس استان مازندران در پژوهش (Dostipashakolaei 2018) عنوان شده است. این شاخص از شاخص‌های مهم و زیربنایی در توسعه‌یافتگی ورزش مدارس می‌باشد. بدون وجود منابع مالی کافی، امکان دستیابی به اهداف آموزشی میسر نمی‌شود. بنابراین توصیه می‌شود که مدیران با توجه به مزایای بسیار و بیشمار ورزش در مدارس، بودجه مشخصی برای این منظور در نظر بگیرند. از جمله شاخص‌های دیگر، کانون‌های ورزشی مدارس می‌باشد. کانون‌های ورزشی به عنوان فرصتی برای پرکردن اوقات فراغت فعال دانش‌آموزان تشکیل شده‌اند و مدارس می‌توانند از امکانات کافی (زمین ورزشی و مربی) برخوردار باشند، می‌توانند در طول سال تحصیلی و تابستان، کلاس‌های ورزشی را برگزار نمایند. مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی از جمله ورزش، پذیرش دانش‌آموزان را در جامعه افزایش داده است و زمینه‌ساز رشد و بالندگی، خودباوری، اعتمادبه‌نفس و کاهش انزوای اجتماعی در جامعه می‌باشد.

با آموزش مناسب و تقویت فرهنگ ورزش می‌توان ظرفیت پذیرش اجتماعی دانش‌آموزان در جامعه را افزایش داد، البته این آموزش‌ها باید متناسب با ظرفیت‌های جسمی و روحی و اجتماعی آنان باشد. با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌گردد که: مدیران در برطرف نمودن مشکلات مالی (به عنوان شرایط مداخله‌گر در توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران)، با اتخاذ تصمیماتی از جمله واگذاری بخشی از امور مدیریت مدارس به بخش خصوصی، سعی نمایند. با توجه به آنکه استفاده از کانون‌های ورزشی به عنوان یکی از راهبردهای توسعه‌یافتگی آموزش ورزش در مدارس ایران می‌باشد، پیشنهاد می‌گردد که به جدیت بیشتری برگزاری این کلاس‌ها ادامه یابد. کاهش هزینه‌های کلاس‌ها، استفاده از معلمان تربیت‌بدنی متخصص و استفاده از اماکن ورزشی مناسب می‌توانند به عنوان راهکارهایی برای مشارکت بیشتر دانش‌آموزان در این کانون‌ها باشد. برنامه‌ریزی و تخصیص امکانات تفریحی خاص برای دانش‌آموزان همچون سالن‌های سرپوشیده، دسترسی آسان به امکانات متناسب موجب تقویت انگیزه در مشارکت ورزشی دانش‌آموزان می‌گردد این تقویت انگیزه به همراه خود موجب گسترش روحیه‌های مثبت چون پذیرش اجتماعی، مسئولیت‌پذیری، شکوفایی و انطباق اجتماعی در جامعه می‌گردد. بهره‌گیری از امکانات تفریحی در راستای ترویج و آموزش ورزش و مشارکت در فعالیت‌های ورزشی جهت جذب دانش‌آموزان از دیگر پیشنهادات می‌باشد. یکی از دلایل پایین بودن مشارکت دانش‌آموزان در ورزش را می‌توان نبود آگاهی و نگرش مطلوب جامعه نسبت به ورزش و نقش آن در سلامت دانست. این آگاهی بخشی توسط مدارس با ایجاد واحدهای درسی و رسانه‌های جمعی با پخش برنامه‌های مرتبط با این مبحث ایجاد گردد. دانش‌آموزان به عنوان مدار خانواده این قابلیت را دارند که اصلی‌ترین منبع تزریق این نشاط و شادمانی به درون خانواده باشند. بی‌شک، این روند منجر به ایجاد اجتماعی شاداب و پویا خواهد شد. لذا دانش‌آموزان با برخورداری از حمایت اجتماعی از طریق تشویق اعضای خانواده، دوستان، بستگان و آشنایان می‌تواند انگیزه خوبی برای مشارکت ورزشی داشته باشند.

از جمله محدودیت‌های پیش‌روی پژوهش حاضر، تعداد پیشینه‌های مرتبط که مشابه موضوع را کار کرده باشند اندک بوده است. همچنین با توجه به اینکه روش پژوهش به صورت کیفی و مصاحبه بوده، ممکن است برخی از ملاحظات بر روی پاسخ‌ها و مصاحبه‌ها تأثیرگذار باشد. از سوی دیگر، تعدادی از شاخص‌های شناسایی شده در پژوهش، در مدل نهایی قرار نگرفت چرا که با توجه به شرایط حال حاضر مدارس کشور، غیرواقعی بود از جمله امکان آموزش مجازی ورزش در مدارس با استفاده از فناوری‌های روز شبیه‌سازی.

منابع

- Arabshahi, A. (2017). Determining the development degree of Hormozgan provinces based on educational indicators. *Hormozgan Cultural Journal*, 13, 113-133. [in Persian].
- Bahrami, Sh., Ghobadi, B., & Mohammadi, Sh. (2019). Investigating the complication of exercise in schools in deprived areas of the country using weissbord model. *Journal of School Administration*, 8 (3), 129-111. [in Persian].
- Bazargan, A. (2018). *An introduction to qualitative and mixed research methods: common approaches in the behavioral sciences*. Didar publication, 27. [in Persian].
- Breuer, C., Hallmann, K., Wicker, P., & Feiler, S. (2010). Socio-economic patterns of sport demand and ageing. *European Review of Aging and Physical Activity*, 7(2), 61-70.
- Chen, S., & Xiao, R. (2017). Influence factors and strategies of teacher-student interactive behaviors in sports class teaching. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13 (10), 7025-7036. <https://doi.org/10.12973/ejmste/78717>
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research 3rd ed. Thousand Oaks*. CA: Sage Publications, 158.
- De Bosscher, V., De Knop, P., Van Bottenburg, M., & Shibli, S. (2006). A conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success. *European Sport Management Quarterly*, 6(2), 185-215.
- Farahani, A., Keshavarz, L., & Sadeghi, A. (2016). Developing strategies for developing Iranian championship sports. *Applied Research in Sport Management*, 5(3), 125-140. [in Persian].
- Fullan, L. (2018). *The management of sport (Its foundation and application)*. Temple University, 125.
- Ghanbari Firoozabadi, A., Amani, A., Reyhani, M., & Sardrudian, M. (2019). Designing a strategic model for the development of student sports education in schools in North Khorasan province. *Journal of Research in Educational Sports, Articles in Ready for Publication*, Digital Identification (DOI): 10.22089 / RES.2020.7838.1732. [in Persian].
- Ghanbari, H., Shetab Bushehri, N., Shafi Nia, P., & Mehr Alizadeh, Y. (2018). Pathology of physical education and school sports using the three-horn model. *Research in Educational Sports*, 6 (15), 60-149. [in Persian].
- Ha, J. P., Lee, K., & Ok, G. (2015). From development of sport to development through sport: A paradigm shift for sport development in South Korea. *The International Journal of the History of Sport*, 32(10), 1262-1278.

Hashemi, S. (2015). *Identify barriers to the development of basic sports schools of Tehran. (Unpublished master's thesis)*. Islamic Azad University of Tehran, Tehran. [in Persian].

Hebert, J. J., Moller, N. C., & Andersen, L. B. (2015). Organized sport participation is associated with higher levels of overall health-related physical activity in children (CHAMPS study-DK). *PLoS One*; 10 (8),110-135.

Hills, A., Dengel, D., & Lubans, D. (2015). Supporting public health priorities: Recommendations for physical education and physical activity promotion in schools. *Progress in Cardiovascular Diseases*, 57(4), 368- 374.

Hogan, A., & Stylianou, M. (2018). School-based sports development and the role of NSOs as ‘boundary spanners’: benefits, disbenefits and unintended consequences of the Sporting Schools policy initiative. *Sport, Education and Society*, 23(4), 367-380.

Husain, M. Z., Hasan, A., Wahab, N. B. A., & Jantan, J. (2015). Determining Teaching Effectiveness for Physical Education Teacher. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 172, 733–740. doi:10.1016/j.sbspro.2015.01.426

Ismaili, A. (2013). *Introduction of indicators and evaluation process of sports development in Fars province*, end of master's degree, Al-Zahra University of Tehran. [in Persian].

Juan, W. U. (2013). *The study on the development of physical education in China*. 2nd International Conference on Science and Social Research (ICSSR 2013).

Kalsoom, Q., & Khanam, A. (2017). Inquiry into sustainability issues by preservice teachers: A pedagogy to enhance sustainability consciousness. *Journal of Cleaner Production*, 164, 1301-1311.

Karasul. J. (2017). *Qualitative dynamics and research design: choosing from five approaches (Narrative studies, phenomenology, fundamental data theory, ethnography, case study)*. Translated by: Danaifard, Hassan, Eshraqi Publications. 56. [in Persian].

Kaur, A., & Kaur, S. (2020). Innovative practices in physical education and sports development in Khalsa college, amritsar: A decisive study. *Studies in Indian Place Names*, 40(60), 3464-3471.

Levermore, R. (2008). Sport: a new engine of development?. *Progress in Development Studies*, 8(2), 183-190.

Mahamadpor, H., & Tabatbaee, S. M. (2015). The position of education in sustainable urban development. *Journal of Urban Economics and Management*. 3(10), 111-125. [in Persian].

Maleki, S., Ahmadi, R., & Torabi, Z. (2013). Leveling educational development in Khuzestan provinces. *Educational Planning Studies Bi-annual*. 2(4), 167-197. [in Persian].

McCartney, G., Hanlon, P., & Bond, L. (2013). How will the 2014 Commonwealth Games impact on Glasgow's health, and how will we know?. *Evaluation*, 19(1), 24-39.

Niu, J. (2017). *The present situation and the development research of sports teaching in China's colleges and universities*. 2017 International Conference on Advanced Education, Psychology and Sports Science.

Nousheen, A., Yousuf Zai, S. A., Waseem, M., & Khan, S. A. (2019). Education for sustainable development (ESD): Effects of sustainability education on pre-service teachers' attitude towards sustainable development (SD). *Journal of Cleaner Production*, 119537.

Omidi Ghanbari, R., & Derakhshan, N. (2017). *Analysis of factors influencing quality of physical education course in secondary schools from the perspective of sport teachers*. 3rd Iranian National Conference on Sport Science and Physical Education. [in Persian].

Quennerstedt, M. (2008). *Physical education in Sweden a national evaluation*. School of Health and Medical science. Orebro University, educate online; 1-17.

Ramezani Nejad, R. (2017). Physical education in schools. Samat Publications, Eleventh Edition. [in Persian].

Ramezani Nejad, R., Hejbari, K., Eidi, H., Reyhani, M., & Asgari, B. (2015). *Elite sports management "Successful Country Experiences"*. Sustainable North Publishing, First Edition. [in Persian].

Renshaw, I., & Chow, J. Y. (2019). A constraint-led approach to sport and physical education pedagogy. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 24(2), 103-116.

Ridley, K., Zabeen, S., & Lunnay, B. K. (2018). Children's physical activity levels during organized sports practices. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 21 (9), 930-934. doi:10.1016/j.jsams.2018.01.019

Safari, A., Abdollahi, B., & Sabouri, F. (2019). The impact of collaboration between school teachers on improving the quality of the teaching-learning process. *Journal of School Administration*, 7 (3), 331-350.

Soltanhoseni, M., Shamsi, A., & Amiri, M. (2018). *Measuring the levels of development and inequalities of sport areas in Isfahan provinces using taxonomy model*. National Conference on Modern Research in Sport Sciences, Isfahan, and Permanent Secretariat of the Conference. [in Persian].

Tomas, L., Girgenti, S., & Jackson, C. (2017). Pre-service teachers' attitudes toward education for sustainability and its relevance to their learning: implications for pedagogical practice. *Environmental Education Research*, 23(3), 324-347.

Tsangaridou, N. (2017). Early childhood teachers views about teaching physical education: challenges and recommendations. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 22(3), 283-300.

Vafae, A., Fakhri, F., & Jafari. M. (2018). Investigating barriers to school sport development in Mazandaran province. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 14(28), 167-182. [in Persian].

Wang, R. (2017). Research on physical education problems and management reform of Chinese colleges and universities. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13 (10), 7057–7069.

